Ålands landskapsregering

Dokumentnamn
UTLÅTANDE

Brevnr
314 Rk1a

Ärendenr
ÅLR 2026/5451

Datum
10.9.2026

Hänvisning
HE 139/2026 vp

Riksdagens förvaltningsutskott
HaV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Jurist Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende

RP 139/2026 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 7 § i lagen om varningsmeddelanden

I propositionen föreslås att lagen om varningsmeddelanden ändras så att varningsmeddelanden kan förmedlas till allmänheten även via varningssystemet Cell Broadcast samt att Nödcentralsverket åläggs en skyldighet att förmedla varningsmeddelanden genom detta system. Förslaget motiveras bland annat av det rådande säkerhetsläget och behovet av att snabbt kunna ta i bruk ett tekniskt förbättrat system för varning av allmänheten.

Ålands landskapsregering stöder införandet av Cell Broadcast som en kompletterande kanal för varning av befolkningen. Möjligheten att snabbt och geografiskt riktat nå personer som befinner sig inom ett riskområde är en viktig förstärkning av systemet för varning av befolkningen och av samhällets beredskap.

Landskapsregeringen påpekar att Åland inte gavs möjlighet att delta i beredningen på samma sätt som övriga berörda aktörer. Ålands landskapsregering fick inte någon formell begäran om utlåtande över utkastet till proposition utan uppmärksammade själv att det fanns en möjlighet att lämna utlåtande via Utlåtande.fi. Med hänsyn till att systemet ska omfatta hela landet och att det direkt berör Åland är detta anmärkningsvärt. Det är särskilt viktigt att Ålands särskilda behörighetsförhållanden beaktas redan vid beredningen av lagstiftning som får direkta konsekvenser för landskapets myndigheter och befolkning. Landskapsregeringen lämnade sitt utlåtande den 10 juli 2026 och konstaterade att texten gällande Åland var ytterst bristfällig. Efter att landskapsregeringen hade lämnat sitt utlåtande kompletterades texten gällande Åland i samarbete mellan ministeriet och landskapsregeringen. Landskapsregeringen är i stort sett nöjd med texten.

Mot denna bakgrund finner landskapsregeringen ändå det angeläget att lämna synpunkter i ärendet särskilt med beaktande av Ålands självstyrelse, de språkliga förhållandena samt behovet av fungerande och likvärdiga varningssystem för hela befolkningen.

Genomförandet av systemet på Åland måste ske med beaktande av den behörighetsfördelning som följer av självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991). Varningssituationer kan hänföra sig såväl till landskapets som till rikets lagstiftningsbehörighet. Landskapet har bland annat behörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet samt brand- och räddningsväsendet, medan exempelvis befolkningsskydd, försvar och beredskap inför undantagsförhållanden hör till rikets behörighet. Såväl åländska som riksmyndigheter kan därför behöva initiera varningsmeddelanden som riktas till befolkningen på Åland.

Landskapsregeringen förutsätter att regeringen tillsammans med Ålands landskapsregering finner en lösning som gör det möjligt för åländska behöriga myndigheter att använda Cell Broadcast inom landskapets behörighetsområde och som samtidigt säkerställer en effektiv samordning med rikets myndigheter. Detta framkommer också i propositionen ”Därför är det viktigt att systemet gör det möjligt att snabbt förmedla varningsmeddelanden oberoende av om den behöriga myndigheten finns i landskapet eller i rikets förvaltning.” Till denna del kunde det förtydligas att det rör sig om självstyrelsens myndigheter.

Det är således av central betydelse att de åländska behöriga myndigheterna, i situationer som hör till landskapets behörighet, bör ges möjlighet initiera och förmedla varningsmeddelanden utan onödiga dröjsmål. Samtidigt måste riksmyndigheterna kunna använda systemet vid situationer som hör till rikets behörighet och det måste finnas fungerande rutiner för situationer som berör både Åland och riket. I den enskilda situationen går det inte alltid att avgöra om det är fråga om rikets eller Ålands behörighet vilket ytterligare motiverar att systemet ska kunna användas inom båda behörigheterna. Det är nödvändigt att det klargörs hur det nya Cell Broadcast-baserade systemet ska integreras med befintliga system, inklusive nödcentralsdatasystemet Erica, samt hur det ska fungera i förhållande till de lösningar som i dagsläget används i landskapet. Det är särskilt viktigt att en åländsk myndighet i en tidskritisk situation inte ska behöva gå via en riksmyndighet för att kunna verkställa en varning som faller inom landskapets behörighet.

Landskapsregeringen utgår från att det föreslagna systemet ska fungera fullt ut på Åland från det att det tas i bruk och att det i sin helhet ska tillhandahållas på svenska. Detta gäller inte endast själva varningsmeddelandet utan även de tekniska och operativa delar av systemet som behövs för myndigheternas användning. Ålands befolkning ska kunna varnas på ett likvärdigt sätt och samtidigt som den övriga befolkningen i Finland. Detta är inte en utvecklingsfråga på sikt, utan en grundläggande förutsättning som ska vara uppfylld vid införandet.

Landskapsregeringen förutsätter att förvaltningsutskottet i den fortsatta behandlingen beaktar dessa frågor och att en rättsligt och operativt fungerande lösning för Åland

säkerställs innan systemet tas i operativ användning på Åland. Cell Broadcast ska från införandet fungera fullt ut på Åland, på svenska och på motsvarande villkor som i övriga landet. Detta förutsätter att självstyrelsemyndigheterna har möjlighet att använda sig av Cell-Broadcast systemet.

Minister Ingrid Zetterman

Jurist Camilla Hägglund-Palmqvist